

L'ESCOLA D'ARTS I OFICIS I L'ESCOLA DEL TREBALL ALS ANYS DE LA GUERRA CIVIL (1936-1939)

JUAN FERNÁNDEZ HERNÁNDEZ
ISABEL MARIA GONZÁLEZ BLANCO

La decisió de relatar conjuntament la història d'ambdues escoles ha estat presa a causa que, en esser suprimida la primera, es creà en el seu lloc la segona. Així, a l'acta de dia 29 de setembre del 1937, s'autoritzava el senyor batle a signar un contracte de lloguer amb el propietari d'una casa situada a la plaça del Ganado Viejo per instal·lar-hi l'Escola de Treball que el Patronat de la ONS tenia en projecte establir a Ciutat. S'acordà que els professors de l'Escola d'Arts i Oficis deixessin els seus càrrecs en esser suprimida l'escola per passar a dependre de l'Escola del Treball¹.

A l'acta de dia 10 de gener del 1936 es notifica una sol·licitud de la senyora Apol·lònia Ramonell, a la qual suplicava la creació d'una plaça de Cort i la confecció a l'Escola d'Arts i Oficis. Aquesta petició fou derivada a la Comissió de Cultura de l'Ajuntament² i no torna a ser esmentada mai més a les actes.

Després de més de dos mesos, concretament dia 27 de març, es fa palès l'acord a partir del qual es resol d'obsequiar amb una gratificació el senyor Bartolomé Fluxá Torrens amb la quantitat consignada al pressupost per al professor de brodats de l'Escola d'Arts i Oficis³.

No és fins començada la Guerra Civil que, dia 8 de gener del 1937, a proposta del gestor Aguiló, es decideix adquirir una col·lecció de calcomanies per a l'escola⁴.

1 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1937. Sesión del día 29 de Septiembre de 1937", al *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 al 30-12-1938*, manuscrita, p. 131, signada per Juan Erasmo (batle), D. Socías (gestor), A. Figuerola (gestor), A. Ramis (gestor), A. Adrover (gestor) i J. Siquier (secretari), sense catalogar, de l'Arxiu Municipal d'Inca (AMI).

2 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1936. Sesión del día 10 de Enero de 1936", al *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 al 30-12-1938*, manuscrita, p. 4, signada per Miguel Beltrán (batle), P. Capó (regidor), L. Maicas (regidor), R. Reus (regidor), L. Marqués (regidor), B. Cabrer (regidor), J. Enseñat (regidor), B. Rubert (regidor), J. Figuerola (regidor), A. Mateu (regidor) i J. Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

3 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1936. Sesión del día 27 de Marzo de 1936", al *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 al 30-12-1938*, manuscrita, p. 28, signada per Miguel Beltrán (batle), L. Maicas (regidor), L. Marqués (regidor), B. Cabrer (regidor), A. Mateu (regidor), B. Rubert (regidor) i J. Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

4 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1937. Sesión del día 8 de Enero de 1937", al *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 al 30-12-1938*, manuscrita, p. 89, signada per Juan Erasmo (batle), B. Ferrer (gestor), A. Beltrán (gestor), A. Aguiló (gestor) i J. Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

Tot començà dia 1 de setembre del 1937, quan els gestors Adrover i Figuerola emprengueren la idea de crear una Escola del Treball tot i acordant d'examinar alguns locals per a la seva instal·lació⁵.

Dia 22 de setembre trobem a les actes de l'Ajuntament una de les darreres referències a l'Escola d'Arts i Oficis. La lectura d'aquesta acta ens fa participants de la resolució presa per a requerir al propietari de la casa on estava instal·lat l'esmentat centre amb la intenció de rescindir el contracte d'arrendament, ja que es contemplava el projecte d'ampliar el local amb un edifici nou⁶. Una setmana més tard hi trobem l'acta a la qual es comunica la supressió de l'Escola d'Arts i Oficis.

A partir de dia 6 d'octubre del 1937 l'Escola del Treball esdevé definitivament el centre d'atenció. A l'acta d'aquest dia es manifesta l'acord arribat amb el propietari d'una casa al carrer d'Artà per destinar-la a acollir la nova escola, tot i signant un contracte d'inquilinat per valor de cent pessetes mensuals. Aquesta acta ens informa també sobre l'oferiment al Patronat de l'Escola de Treball, a més de l'edifici per instal·lar-la, d'un professor de dibuix lineal -l'aparellador municipal- i mil pessetes per al corrent trimestre i despeses d'instal·lació⁷.

Dia 20 de juliol del 1938 el senyor Figuerola sol·licità del Patronat de les Escoles del Treball de Palma la condonació de la quota de l'any 1937 a canvi del pagament de factures pendents i de les despeses ja efectuades per l'Ajuntament d'Inca a l'escola del municipi.

Poc després, a l'acta de dia 31 d'agost del 1938, se'ns diu que el batle manifestà que el tema de l'Escola de Treball, la qual calia que fos organitzada es tractaria a la següent sessió. I, efectivament, dia 7 de setembre del 1938 s'acordà que el batle faria les gestions per

5 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1937. Sesión del día 1 de Septiembre de 1937", al *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 al 30-12-1938*, manuscrita, p. 127, signada per Juan Erasmo (batle), D. Socías (gestor), A. Figuerola (gestor), A. Busquets (gestor), A. Ramis (gestor), A. Adrover (gestor) i J. Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

6 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1937. Sesión del día 22 de Septiembre de 1937", al *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 al 30-12-1938*, manuscrita, p. 130, signada per Juan Erasmo (batle), D. Socías (gestor), A. Figuerola (gestor), A. Ramis (gestor), A. Adrover (gestor), A. Busquets (gestor) i J. Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

7 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1937. Sesión del día 6 de Octubre de 1937", al *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 al 30-12-1938*, manuscrita, p. 132-3, signada per Juan Erasmo (batle), A. Busquets (gestor), A. Figuerola (gestor), A. Ramis (gestor), A. Adrover (gestor), i J. Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

8 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1938. Sesión del día 20 de Julio de 1938", al *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 al 30-12-1938*, manuscrita, p. 172, signada per Juan Erasmo (batle), A. Busquets (gestor), A. Figuerola (gestor), A. Ramis (gestor) i J. Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

9 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1938. Sesión del día 31 de Agosto de 1938", al *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 al 30-12-1938*, manuscrita, p. 178, signada per Lorenzo Fluxà (batle), D. Socías (gestor), A. Socías (gestor), Busquets (gestor), Ramis (gestor), Figuerola (gestor), Alcina (gestor), Mir (gestor) i J. Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

10 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1938. Sesión del día 7 de Septiembre de 1938", al *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 al 30-12-1938*, manuscrita, p. 179, signada per Lorenzo Fluxà (batle), Erasmo (gestor), D. Socías (gestor), A. Socías (gestor), Busquets (gestor), Adrover (gestor), Ramis (gestor), Figuerola (gestor), Alcina (gestor), Mir (gestor) i J. Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

al normal funcionament d'aquest centre educatiu, el qual finalment encarregà la tasca al gestor Roig.

Finalment, dia 27 de desembre del 1939, trobem informacions que apunten al tancament de l'escola, malgrat manifestant l'esperança que tornés a ser oberta:

“El Sr. Alcalde manifestó que se pide el pago de las mensualidades de la Escuela de Trabajo de Palma, y como había establecida una en esta localidad, se precisa que se hagan gestiones para que nuevamente se instale dicha escuela de trabajo que tantos beneficios puede reportar.”

No obstant això, no tornem a trobar arxius que puguin confirmar la seva reobertura.

11 Vegeu: “Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1938. Sesión del día 21 de Septiembre de 1938”, al *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 al 30-12-1938*, manuscrita, p. 182, signada per Lorenzo Fluxà (batlle), Erasmo (gestor), D. Socías (gestor), A. Socías (gestor), Figuerola (gestor), Mir (gestor) i J. Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

12 Vegeu: “Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1939. Sesión del día 27 de Diciembre de 1939”, al *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 4-1-1939 al 29-12-1943*, mecanografiada, sense numerar, signada per Antonio Rotger (batlle), Erasmo (gestor), Fullana (gestor), Cortes (gestor), Pujadas (gestor), Alcina (gestor) i Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.